

Innst. 417 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Prop. 98 S (2016–2017)

Innstilling fra justiskomiteen om Samtykke til godtakelse av direktiv (EU) 2016/680 av 27. april 2016 om fysiske personers vern i forbindelse med kompetente myndigheters behandling av personopplysninger mv. og om opphevelse av Rådets rammebeslutning 2008/977/JIS (videreutvikling av Schengen-regelverket)

Til Stortinget

Sammendrag

Rådet for den europeiske union vedtok 27. april 2016 direktiv (EU) 2016/680 om fysiske personers vern i forbindelse med kompetente myndigheters behandling av personopplysninger med sikte på å forebygge, etterforske, avsløre eller rettsforfölge straffbare handlinger eller fullbyrde strafferettlige sanksjoner og om fri utveksling av slike opplysninger, og opphevelse av Rådets rammebeslutning 2008/977/JIS.

Direktiv (EU) 2016/680 er vedtatt som en del av et nytt europeisk personvernregelverk, i tillegg til en generell forordning (EU) 2016/679 om behandling av personopplysninger. Direktivet skal erstatte rammebeslutning 2008/977/JIS om personvern innen politisamarbeid og annet rettslig samarbeid i straffesaker (heretter kalt rammebeslutningen), som er inntatt i Schengen-avtalen og gjennomført i politiregisterloven med tilhørende forskrift. Direktivet innebærer en videreutvikling av Schengen-regelverket. Direktivet er hjemlet i EU-pakten artikkel 8 nr. 1 og artikkel 16 nr. 1 i traktaten om Den europeiske unions funksjonsmåte.

Norge er tilknyttet Schengen-samarbeidet gjennom avtale av 18. mai 1999 om Norge og Islands til-

knytning til gjennomføringen, anvendelsen og videreutviklingen av Schengen-regelverket. Norske eksperter har i samsvar med avtalen deltatt i utformingen av Regelverket. Norge skal på selvstendig grunnlag avgjøre om innholdet i rettsaktene skal godtas fra norsk side og innarbeides i norsk rett. I henhold til Schengen-avtalens artikkel 8 nr. 2 bokstav a skal EUs råd underrette Norge om vedtak om nye rettsakter som innebærer en videreutvikling av Schengen-regelverket.

Gjennomføring av direktivet krever lovendringer. Godtakelse av direktivet (EU) 2016/680 anses også å være en sak av særlig stor viktighet. Stortings samtykke til godtakelse av rettsakten er derfor nødvendig i medhold av Grunnloven § 26 annet ledd.

Generelt om innholdet i direktivet

Direktiv (EU) 2016/680 regulerer politiets og påtalemyndighetens behandling av personopplysninger til kriminalitetsbekjempende formål, og behandling av personopplysninger innenfor rammene av politisamarbeid og annet rettslig samarbeid i straffesaker. Direktivet er atskillig mer omfattende enn den tidligere rammebeslutningen. Direktivet har nesten dobbelt så mange artikler som rammebeslutningen, og i tillegg er artiklene mer detaljerte enn de tilsvarende bestemmelsene i rammebeslutningen. Dette har først og fremst sammenheng med ønsket om en størst mulig harmonisering mellom direktivet og den generelle forordningen (EU) 2016/679 om behandling av personopplysninger.

Den største forskjellen mellom direktivet og rammebeslutningen er anvendelsesområdet. Rammebeslutningen gjaldt i utgangspunktet bare for behandling av opplysninger som utveksles mellom

medlemslandene, mens direktivet også gjelder for den nasjonale behandlingen av opplysninger.

Direktivet regulerer innsamling, bruk og sekundærbruk av opplysninger, og inneholder blant annet regler om lovligheten av behandling av opplysninger. Sentralt står prinsippene om at opplysninger bare må behandles for nærmere angitte formål, samt at opplysningene må være nødvendige, relevante, korrekte og tilstrekkelige. Direktivet inneholder sentrale rettigheter for den opplysningen gjelder, herunder rett til innsyn og rett til å kreve opplysninger rettet, slettet eller sperret. Videre er det nedfelt regler om erstatning, tilsyn, informasjonssikkerhet og konfidensialitet.

Gjennomføring av direktivet i norsk rett

Gjennomføringen av direktivet nødvendiggjør endring av lov 28. mai 2010 nr. 16 om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterloven). Justis- og beredskapsdepartementet fremmer Prop. 99 L (2016–2017) om endringer i politiregisterloven mv. (gjennomføring av direktiv (EU) 2016/680 mv.), der endringsforslagene som følge av direktivet er omtalt. Direktivet medfører ikke vesentlige materiellrettslige endringer i politiregisterloven.

De bestemmelsene som omhandler mer detaljerte regler i tilknytning til behandling av personopplysninger vil bli gitt i forskrifts form. Av denne grunn er det nødvendig å endre forskriftshjemmelen i politiregisterloven § 69 for å sikre at de nye bestemmelsene i politiregisterforskriften er tilstrekkelig hjemlet.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Gjennomføringen av direktivet vil ikke medføre nevneverdige økonomiske og administrative konsekvenser. Riktignok vil enkelte endringer i saksbehandlingsreglene kunne medføre en noe større aktivitet fra den behandlingsansvarliges side, men denne eventuelle merbelastningen blir kompensert gjennom adgangen til å kunne avvise grunnløse eller gjentatte begjæringer og gjennom opphevelsen av meldeplikten.

Konklusjon og tilrådning

Direktivet viderefører i det alt vesentlige de personvernmessige prinsippene og den registrertes rettigheter som var nedfelt i rammebeslutningen, og som ble gjennomført i politiregisterloven.

Schengen-avtalen forutsetter at partene anvender samme regelverk. Det forutsetter at Norge godtar og innarbeider i nasjonal rett innholdet i EUs vedtak som er en videreutvikling av Schengen-regelverket. Norge bør fortsatt være en fullverdig partner i dette samarbeidet og basere samarbeidet med de øvrige

Schengen-land på felles regler om personvern, som også er et viktig område for norske myndigheter.

Justis- og beredskapsdepartementet tilrår godtakelse av direktivet. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Uttalelse fra utenriks- og forsvarskomiteen

Justiskomiteen sendte utkast til innstilling til utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse 30. mai 2017. Utenriks- og forsvarskomiteen opplyste i brev av 31. mai 2017 at den sluttet seg til innstillingen og ikke hadde ytterligere merknader.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ferhat Güven, Kari Henriksen, lederen Hadia Tajik og Lene Vågslid, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Hårek Elvenes, Peter Christian Frølich og Anders B. Werp, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen og Ulf Leirstein, fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til Prop. 98 S (2016–2017) som ber om Stortingets samtykke til godtakelse av direktiv (EU) 2016/680 av 27. april 2016 om fysiske personers vern i forbindelse med kompetente myndigheters behandling av personopplysninger mv. og om opphevelse av Rådets rammebeslutning 2008/977/JIS (videreutvikling av Schengen-regelverket).

Komiteen merker seg at direktivet i det vesentlige viderefører de personvernmessige prinsippene og den registrertes rettigheter som er nedfelt i rammebeslutningen, og som ble gjennomført i politiregisterloven. Schengen-avtalen forutsetter at partene anvender samme regelverk. Dette forutsetter at Norge godtar og innarbeider EUs vedtak i nasjonal rett. Direktivet er en videreutvikling av Schengen-regelverket. Komiteen viser til at gjennomføringen av direktivet nødvendiggjør endringer i politiregisterloven av 28. mai 2010 nr. 16. Komiteen viser i den forbindelse til Prop. 99 L (2016–2017) om endringer i politiregisterloven mv. (gjennomføring av direktiv (EU) 2016/680 mv.) hvor endringsforslagene som følge av direktivet er omtalt.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak :

Stortinget samtykker i godtakelse av direktiv (EU) 2016/680 av 27. april 2016 om fysiske personers vern i forbindelse med kompetente myndigheters behandling av personopplysninger mv. og om opphevelse av Rådets rammebeslutning 2008/977/JIS (videreutvikling av Schengen-regelverket).

Oslo, i justiskomiteen, den 6. juni 2017

Hadia Tajik

leder

Kjell Ingolf Ropstad

ordfører

